



Zaaknummer : 01084971
Ons Kenmerk : ODH853050
Datum : 07-03-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 19 oktober 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de woningen gelegen aan de Nassaustraat 4 tot en met 66 (even) te Numansdorp en is aangevraagd namens Stichting HW Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2023 tot en met 31 december 2027.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Stichting HW Wonen;
- I. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- II. de aanvraag en de aanvullende documenten van 4 december 2023, 20 december 2023 en 12 januari 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- III. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2030.



Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

- I. Fasering Nassastraat en Berkenlaan;
- II. Aangetroffen nestlocaties van de gierzwaluw;
- III. Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen;
- IV. Tijdelijke vleermuisvoorzieningen;
- V. Permanente voorzieningen voor de gierzwaluw;
- VI. Permanente vleermuisvoorzieningen.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.



VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp' van 31 augustus 2023 en de aanvullende informatie van 4 december 2023, 20 december 2023 en 12 januari 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.



- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het rapport 'Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp' van 31 augustus 2023 en de aanvullende informatie van 4 december 2023, 20 december 2023 en 12 januari 2024.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, minimaal één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening op een zo kort mogelijk termijn hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient door de ecologisch deskundige (voorschrift 4) uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen de gierzwaluw en in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.

Gierzwaluw

- 10 De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar nestlocaties van de gierzwaluw uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gierzwaluw gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a. de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste en derde jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerstvolgende broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
 - c. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;



- d. indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de gierzwaluw kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 11 Uiterlijk drie maanden voordat de vier tijdelijke kraamvoorzieningen van het type VK SK 01 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar tijdelijke voorzieningen exact gerealiseerd worden en op welke hoogte en oriëntatie de voorzieningen geplaatst worden. Aanvullend gelden de volgende voorwaarden:
 - a. de voorzieningen dienen zo mogelijk binnen een straal van 50 meter van de huidige kraamverblijfplaats gerealiseerd te worden en op een zuidelijke oriëntatie;
 - b. de tijdelijke alternatieve voorzieningen dienen conform de richtlijnen te worden gerealiseerd zoals gesteld in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).
- 12 Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober. Het ongeschikt maken van de kraamverblijfplaats dient te worden uitgevoerd buiten de kraamperiode, die loopt van 15 mei tot en met 1 augustus. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf dagen, waarvan minimaal vier aaneengesloten dagen, te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 4 Bft en droog). Bij overdag slecht weer, en 's avonds rond zondondergang en in de nacht goed weer telt dit nog steeds als gunstige weersomstandigheden. De weersomstandigheden dienen door de deskundige te worden genoteerd in het logboek (voorschrift 2). Bij het ongeschikt maken in het najaar dienen alle vijf dagen met goed weer doorlopen te zijn vóór 15 oktober. Het ongeschikt maken later dan 15 oktober is niet mogelijk. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek.
- 13 Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is niet toegestaan.
- 14 Bij het schakelen van vier sets van geschakelde inbouwkasten gerealiseerd van acht maal het type VMPM3 van Unitura dient per set maximaal één invliegopening gerealiseerd te worden.
- 15 Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige op het de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis (voorschrift 4). De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden na een gewenningsperiode waarin zowel de tijdelijke als de permanente verblijfplaatsen gelijktijdig aanwezig en beschikbaar zijn geweest. Voor de gewenningsperiode geldt:
 - voor zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis een geheel kraamseizoen, wat loopt van 15 mei tot 1 augustus;
 - voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zes maanden voorafgaand aan het paarseizoen;
 - voor paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis één maand in het paarseizoen.



De verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4), die het vrijgeven ook noteert in het ecologisch logboek (voorschrift 2). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.

- 16 De effectiviteit van de permanente voorzieningen ter compensatie van de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de aangebrachte permanente voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf het eerste kraamseizoen dat deze volledig beschikbaar zijn (2025). Dit wordt dan het eerste jaar genoemd;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (batdetector, warmtecamera etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
 - c. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d. indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen als kraamverblijfplaats door de gewone dwergvleermuis, kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Laatvlieger

- 17 Uiterlijk drie maanden voordat de vier alternatieve verblijfplaatsen ter mitigatie en compensatie van de zomerverblijfplaats van de laatvlieger worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden hoe de voorzieningen achter de gevelbeplating van de woningen gelegen aan de Eikenlaan 14 en 22 en Berkenlaan 1 en 9 exact gerealiseerd worden en op welke hoogte en oriëntatie de voorzieningen gerealiseerd worden. Aanvullend gelden de volgende voorwaarden:
- a. er dienen tenminste vier alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd te worden;
 - b. iedere alternatieve verblijfplaats dient een oppervlakte van tenminste 2 m² te hebben, met een invliegopening van minimaal 2,5 cm, bestaande uit twee of meerdere lagen met 3 cm ruimte tussen de lagen.



- 18 De huidige zomerverblijfplaats van de laatvlieger mag pas ongeschikt gemaakt worden na in achtneming van een gewenningsperiode van drie maanden, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen, waarin zowel de huidige zomerverblijfplaats als de alternatieve verblijfplaatsen aanwezig, toegankelijk en geschikt zijn geweest. Het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de laatvlieger, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf dagen, waarvan minimaal drie aaneengesloten dagen, te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog). Bij overdag slecht weer, en 's avonds rond zondondergang en in de nacht goed weer telt dit nog steeds als gunstige weersomstandigheden. De weersomstandigheden dienen door de deskundige te worden genoteerd in het logboek (voorschrift 2). Bij het ongeschikt maken in het najaar dienen alle vijf dagen met goed weer doorlopen te zijn vóór 15 oktober. Het ongeschikt maken later dan 15 oktober is niet mogelijk. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek.
- 19 Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is niet toegestaan.
- 20 De effectiviteit van de alternatieve verblijfplaatsen voor de laatvlieger dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger uit het meest recent geldende Vleermuisprotocol, en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de laatvlieger gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf het eerste actieve dat deze volledig beschikbaar zijn (2024). Dit wordt dan het eerste jaar genoemd;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (batdetector, warmtecamera etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
 - c. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d. indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen als zomerverblijfplaats door de laatvlieger, kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.



AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan. Ontheffinghouder dient hiervan binnen één maand mededeling te doen aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).



OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 19 oktober 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de Nassastraat 4 tot en met 66 (even) te Numansdorp en is aangevraagd namens Stichting HW Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2023 tot en met 31 december 2027.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Aanvullend onderzoek ecologie Nassastraat te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: 2021-399, 9 december 2021 (ODH848688);
- Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: 2022-0056, 31 augustus 2023 (ODH848689).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Omdat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 14 november 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 4 december 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Aanvullende informatie Nassastraat 4 t/m 66 (even) te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., project: 2022-0056, 4 december 2023 (ODH897817).

Omdat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 18 december 2023 per mail verzocht om aanvullende gegevens.

Op 20 december 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Aanvullende informatie Nassastraat 4 t/m 66 (even) te Numansdorp incl. fasering, Blom Ecologie B.V., project: 2022-0056, 4 december 2023 (ODH919242).



Omdat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 8 januari 2024 per mail verzocht om aanvullende gegevens.

Op 12 januari 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Mailbericht Re: Aanvullende gegevens Blom Ecologie Zaaknummer 01084971, Blom Ecologie B.V., 12 januari 2024 (ODH938863).

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gierzwaluw is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- nesten, rustplaatsen en eieren van de gierzwaluw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in appendix IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn tevens opgenomen in appendix II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, respectievelijk één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde zijn; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort, respectievelijk tot afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting HW Wonen is voornemens om 32 drielaagse woningen aan de Nassastraat 4 tot en met 66 (even) te Numansdorp te renoveren. De woningen zijn verdeeld over zes woonblokken (zie appendix I).



De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het van buitenaf isoleren van het dak;
- het vervangen van dakpannen en goten;
- het verwijderen van schoorstenen;
- het opnieuw voegen van gevels;
- het isoleren van gevels en spouwmuren (waar nodig);
- het uitvoeren van schilderwerkzaamheden;
- het gedeeltelijk vervangen van raam- en deurkozijnen;
- het aanbrengen van mechanische ventilatie.

De renovatiewerkzaamheden aan de woningen aan de Nassaustraart 4 tot en met 66 (even) (de aangevraagde ontheffing) en de renovatiewerkzaamheden aan de woningen aan de Berkenlaan e.o. te Numansdorp, behorende bij de reeds op 4 oktober 2023 verleende ontheffing (kenmerk: ODH703346) worden gefaseerd in één renovatieroute uitgevoerd (zie appendix I). De werkzaamheden aan de Nassaustraart staan gepland te starten in februari 2025 en ná afronding van de werkzaamheden aan de woningen aan de Berkenlaan e.o. te Numansdorp. De werkzaamheden duren naar verwachting tot mei 2025, maar gezien de mogelijke uitloop van de werkzaamheden en de opgelegde monitoringsverplichting, is een langere ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de gierzwaluw en vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Het onderzoek naar de aanwezigheid van de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger is conform het Vleermuisprotocol (2021) uitgevoerd. Het onderzoek naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis is conform het Vleermuisprotocol (2021) uitgevoerd. Er heeft geen onderzoek naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis plaatsgevonden. Door de beperkte grootte en daarmee beperkte warmte-bufferende capaciteit van de huizen is de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen op voorhand uitgesloten. Het is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. In de kopgevels, achter de kantpannen en ter hoogte van de dakgoot zijn in totaal dertien nestlocaties aanwezig. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix II. Met de geplande werkzaamheden gaan deze dertien nestlocaties verloren. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn drie zomerverblijfplaatsen, vier paarverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van minimaal vijftien individuen aanwezig. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix III. Van zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Er zijn tevens drie zomerverblijfplaatsen en vier paarverblijfplaatsen aangetroffen in tijdelijke vleermuiskasten welke zijn gerealiseerd in het plangebied. Deze voorzieningen zijn gerealiseerd ten behoeve van het project aan de



Julianastraat e.o. te Numansdorp, behorende bij de reeds op 30 september 2021 verleende ontheffing (kenmerk: 00594525-00008769).

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn één zomerverblijfplaats en vier paarverblijfplaatsen aanwezig. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix III. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Laatvlieger

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. Er is één zomerverblijfplaats van één individu aanwezig. De exacte locatie is weergegeven in appendix III. Van zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp' van 31 augustus 2023 en de aanvullende gegevens van 4 december 2023, 20 december 2023 en 12 januari 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw en het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3 van de Wnb.

De te renoveren woningen zijn gebouwd in de jaren 50-60 en zijn toe aan onderhoud. Uit een enquête door Stichting HW Wonen blijkt dat 31% van gevraagde bewoners de staat van onderhoud onvoldoende vindt en 14% vindt het onderhoud slecht. Circa 50% van de gevraagde bewoners hebben last van vocht- en tochtproblemen en geeft aan dat de isolatie en kozijnen/ramen toe zijn aan onderhoud of vervanging. Dergelijke problemen leiden tot een slecht binnenklimaat en kunnen leiden tot gezondheidsklachten bij de bewoners. Het is bekend dat vochtige woningen, en de hieraan gerelateerde schimmeligroei het risico verhogen op gezondheidsproblemen zoals astma, luchtwegklachten, luchtweginfecties en allergieën (RIVM 2012 en 2014). Veel vochtproblemen kunnen voorkomen of verholpen worden door een goede thermische isolatie bestaande o.a. uit dakisolatie en het plaatsen van nieuw isolatieglas (RIVM, 2012a). Met de geplande werkzaamheden worden de vocht- en tochtproblematiek verholpen en wordt het binnenklimaat middels ventilatie en isolatie verbeterd. Hiermee leiden de geplande werkzaamheden tot verbetering van de gezondheid en het welzijn van de bewoners.



In het Klimaatakkoord dat in 2019 werd gepresenteerd kwam naar voren dat het belangrijkste doel het verminderen van CO₂ uitstoot is. Momenteel hebben de te renoveren woningen een energielabel variërend tussen E en G, waardoor er met het handhaven van het binnenklimaat veel CO₂ uitgestoten wordt. Het streven is om de woningen naar minimaal een energielabel B te brengen. Dit zal resulteren in energiezuinigere woningen waarbij minder CO₂ uitstoot op zal treden. Daarmee komt het uitvoeren van de geplande werkzaamheden ook het milieu ten goede.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid en de openbare veiligheid' (*relevant voor de gierzwaluw*) en het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger*) voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden omdat het bestaande woningen betreft die gerenoveerd worden. Een alternatief is in pandige renovatie. Hiermee zal niet het gestelde energiedoel behaald worden en het gaat ten kosten van het woonoppervlak. Tevens zijn dan alsnog werkzaamheden benodigd aan de buitenzijde van de woningen zoals het vervangen van kozijnen en glaswerk en het herstel van het voegwerk, waarbij de nestlocaties en verblijfplaatsen mogelijk verloren gaan. Dit is daarmee tevens geen wenselijk alternatief. Er is geen sprake van een betere alternatieve planning, omdat met het uitvoeren van de werkzaamheden al rekening wordt gehouden met het broedseizoen van de huismus en de gierzwaluw en de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Tevens worden voorzorgsmaatregelen getroffen tijdens de werkzaamheden om de verstoring van de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel mogelijk te beperken.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel mogelijk voorkomen.

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan dertien nestlocaties verloren. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden 54 voorzieningen van het type IB GZ 03 Vivara Pro opgehangen aan gevels van de te renoveren woningen. Deze worden gedurende de werkzaamheden, welke buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, ingebouwd. De invliegopening van de nestkast wordt zo dicht mogelijk bij de oude nestlocatie geplaatst, wat over het algemeen de kantpan betreft. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix V. Alle permanente alternatieve voorzieningen zijn beschikbaar voor aanvang van het eerstvolgende broedseizoen. Gezien alle werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode dat de gierzwaluw niet in Nederland aanwezig is worden de nestplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden niet ongeschikt gemaakt. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Hiermee worden er na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gierzwaluw.

De gierzwaluw komt in grote mate voor in de directe omgeving van het plangebied en maakt deel uit van een grotere populatie binnen Numansdorp. Tijdens het soortgericht onderzoek zijn buiten het plangebied nog twee nestlocaties aangetroffen en werden er bij ieder veldbezoek circa twintig gierzwaluwen boven het plangebied waargenomen. Gezien de gefaseerde uitvoering van de werkzaamheden, en gelet op de maatregelen en hetgeen geborgd is in de voorschriften, is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.



Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan drie zomerverblijfplaatsen, vier paarverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats en vier paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, met mogelijke milde winterfunctie, verloren. Er zijn tevens drie zomerverblijfplaatsen en vier paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in tijdelijke vleermuiskasten binnen het plangebied. Deze voorzieningen zijn gerealiseerd ten behoeve van het project aan de Julianastraat e.o. te Numansdorp, behorende bij de reeds op 30 september 2021 verleende ontheffing (kenmerk: 00594525-00008769). De gewenningsperiode voor de permanente voorzieningen van dit project is doorlopen voordat de tijdelijke vleermuiskasten worden verwijderd en de werkzaamheden aan onderhavig project worden gestart. Derhalve worden ten behoeve van deze verblijfplaatsen geen tijdelijke en permanente voorzieningen gerealiseerd. Voor april 2024 worden 46 tijdelijke voorzieningen van het type VK WS 01 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) en vier tijdelijke voorzieningen van het type VK SK 01 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) gerealiseerd aan de gevels in de directe omgeving van het plangebied (zie appendix IV). De locaties van de vier te realiseren tijdelijke voorzieningen van het type VK SK 01 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) ter mitigatie van de aangetroffen kraamverblijfplaats zijn nog niet bekend. In het activiteitenplan wordt voorgesteld om deze binnen een straal van 150 meter van de aangetroffen kraamverblijfplaats te realiseren. In het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12) is aangegeven dat dit zo mogelijk op 50 meter afstand van de huidige kraamverblijfplaats dient te zijn. Daarom schrijven wij voor dat uiterlijk drie maanden voordat de vier tijdelijke kraamvoorzieningen van het type VK SK 01 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) worden gerealiseerd, een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) wordt voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar tijdelijke voorzieningen exact gerealiseerd worden en op welke hoogte en oriëntatie de voorzieningen geplaatst worden. De vier voorzieningen dienen binnen een straal van 50 meter van de huidige kraamverblijfplaats gerealiseerd te worden en op eenzelfde zuidelijke oriëntatie. De tijdelijke alternatieve voorzieningen dienen conform de richtlijnen te worden gerealiseerd zoals gesteld in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

In de permanente situatie worden 68 voorzieningen van het type IB VL 06 in de gevels van de woningen gerealiseerd ter compensatie van de zomer- en paarverblijfplaatsen. Ter compensatie van de kraamverblijfplaats worden vier sets van geschakelde inbouwkasten gerealiseerd van acht maal het type VMPM3 van Unitura. De kasten bestaan uit drie lagen en door het schakelen van acht kasten wordt voldaan aan de hoogte van 80 centimeter en de breedte van 70 cm. Hierbij geldt dat bij het schakelen van deze kasten maximaal één invliegopening per set gerealiseerd mag worden om tocht in de verblijfplaatsen te voorkomen. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De exacte locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in appendix VI. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

De tijdelijke vleermuiskasten binnen het plangebied worden verwijderd voorafgaand aan de werkzaamheden en in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober. De verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4), die het vrijgeven ook noteert in het ecologisch logboek (voorschrift 2). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, worden de zomer- en paarverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken van de kraamverblijfplaats dient te worden uitgevoerd buiten de kraamperiode, die loopt van 15 mei tot en met 1 augustus. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps. De weersomstandigheden dienen ten tijde



van het ongeschikt maken gedurende tenminste vijf dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden, minder dan 4 Bft en droog), waarvan minimaal vier van de vijf dagen aaneengesloten met gunstige weersomstandigheden. Bij het ongeschikt maken in het najaar dienen alle vijf dagen met goed weer doorlopen te zijn vóór 15 oktober. Het ongeschikt maken later dan 15 oktober is niet mogelijk. Bij overdag slecht weer, en 's avonds rond zondondergang en in de nacht goed weer telt dit nog steeds als gunstige weersomstandigheden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan, kan volstaan worden met minimaal één exclusion flap per drie meter. De overige openingen mogen dan ongeschikt worden gemaakt met weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, voordat het plangebied wordt vrijgegeven. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

Omdat één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis permanent verloren gaat, dient de effectiviteit van de permanente voorzieningen ter compensatie van deze kraamverblijfplaats te worden gemonitord. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek van kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf het eerste kraamseizoen dat deze volledig beschikbaar zijn (2025). Dit wordt dan het eerste jaar genoemd. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Numansdorp. Gezien de werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd, en gelet op de maatregelen, de opgelegde monitoringsverplichting en hetgeen opgenomen in de voorschriften, is aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Laatvlieger

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één zomerverblijfplaats van de laatvlieger permanent verloren. Met in achtname van de gewenningsperiode van drie maanden, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen, worden er vier alternatieve verblijfplaatsen achter de gevelbeplating van Eikenlaan 14 en 22 en Berkenlaan 1 en 9 gerealiseerd. Omdat nog niet bekend is hoe exact deze verblijfplaatsen gerealiseerd worden, dient uiterlijk drie maanden voordat deze worden gerealiseerd een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden hoe de voorzieningen achter de gevelbeplating exact gerealiseerd worden en op welke hoogte en oriëntatie de voorzieningen gerealiseerd worden. Aanvullend geldt dat iedere alternatieve verblijfplaats een oppervlakte van tenminste 2 m² dient te hebben, met een invliegopening van minimaal 2,5 cm, bestaande uit twee of meerdere lagen met 3 cm ruimte tussen de lagen. Het hierboven genoemde hebben wij opgenomen in de voorschriften.

In de actieve periode van de laatvlieger, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, wordt de zomerverblijfplaats ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. De huidige zomerverblijfplaats van de laatvlieger mag pas ongeschikt gemaakt worden na in achtname van een gewenningsperiode van drie maanden, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober



meetellen, waarin zowel de huidige zomerverblijfplaats als de alternatieve verblijfplaatsen aanwezig, toegankelijk en geschikt zijn geweest. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps. De weersomstandigheden dienen ten tijde van het ongeschikt maken gedurende tenminste vijf dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden, minder dan 5 Bft en droog), waarvan minimaal drie van de vijf dagen aaneengesloten met gunstige weersomstandigheden. Bij het ongeschikt maken in het najaar dienen alle vijf dagen met goed weer doorlopen te zijn vóór 15 oktober. Het ongeschikt maken later dan 15 oktober is niet mogelijk. Bij overdag slecht weer, en 's avonds rond zondondergang en in de nacht goed weer telt dit nog steeds als gunstige weersomstandigheden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan, kan volstaan worden met minimaal één exclusion flap per drie meter. De overige openingen mogen dan ongeschikt worden gemaakt met weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, voordat het plangebied wordt vrijgegeven. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood.

Omdat één zomerverblijfplaats van de laatvlieger permanent verloren gaat, dient de effectiviteit van de permanente voorzieningen ter compensatie van deze zomerverblijfplaats te worden gemonitord. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek van zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger uit het meest recent geldende Vleermuisprotocol, en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de laatvlieger gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf het eerste actieve seizoen dat deze volledig beschikbaar zijn (2024). Dit wordt dan het eerste jaar genoemd. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voorschrift 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De laatvlieger komt voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Numansdorp. Gezien de werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd, en gelet op de maatregelen en de voorschriften, zoals de opgelegde monitoringsplicht, is aannemelijk dat de laatvlieger in de directe omgeving aanwezig blijft.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de onderhouds- en renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.



Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing zoals bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.



Appendix I Fasering Nassaustraat en Berkenlaan

Bron: Blom Ecologie B.V., 20 december 2023



Figuur 1.1 Het plangebied (deelgebied 1) is gelegen aan de Nassaustraat te Numansdorp.



Figuur 1.2 Het plangebied (deelgebied 2) is gelegen aan de Berkenlaan e.o. te Numansdorp.



Blok	Effecten op	Kwetsbare periode ¹	Werkzaamheden	Ongeschikt maken
7	Huismus Gierzwaluw	1 maart-31 augustus 15 april- 15 augustus	April 2024	Q4 2023
8	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	April / mei 2024	Q4 2023
9	Huismus Gierzwaluw	1 maart-31 augustus 15 april- 15 augustus	Mei / juni 2024	Q4 2023
10	Huismus	1 maart-31 augustus	Juni / juli 2024	Q4 2023
11	Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis	15 april- 15 augustus Jaarrond	Augustus / september 2024	Q1/Q2 2024
12	Huismus	1 maart-31 augustus	Augustus / september 2024	Q1/Q2 2024
13	Huismus Gierzwaluw	1 maart-31 augustus 15 april- 15 augustus	September / oktober 2024	Q1/Q2 2024
14	Algemene broedvogels	15 maart t/m 31 augustus	September / oktober 2024	Q3 2023
15	Huismus Gierzwaluw Ruige dwergvleermuis	1 maart-31 augustus 15 april- 15 augustus Jaarrond	Oktober / november 2024	Q3 2024
16	Huismus Gierzwaluw	1 maart-31 augustus 15 april- 15 augustus	November / december 2024	Q3 2023
17	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	Januari 2025	-
18	Huismus Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis	1 maart-31 augustus 15 april- 15 augustus Jaarrond	Januari / februari 2025	Q3 2024
1	Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis	15 april-15 augustus Jaarrond Jaarrond	Februari 2025	Q3 2024
2	Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis	15 april-15 augustus Jaarrond Jaarrond	Februari / maart 2025	Q3 2024
3	Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis	15 april-15 augustus Jaarrond	Maart 2025	Q3 2024
4	Gierzwaluw	15 april-15 augustus	Maart / april 2025	Q3 2024
5	Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis Laatvlieger	15 april-15 augustus Jaarrond Jaarrond Jaarrond	April / mei 2025	Q3 2024
6	Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis	15 april-15 augustus Jaarrond Jaarrond	April / mei 2025	Q3 2024



Appendix II Aangetroffen nestlocaties van de gierzwaluw

Bron: Blom Ecologie B.V., 9 december 2021

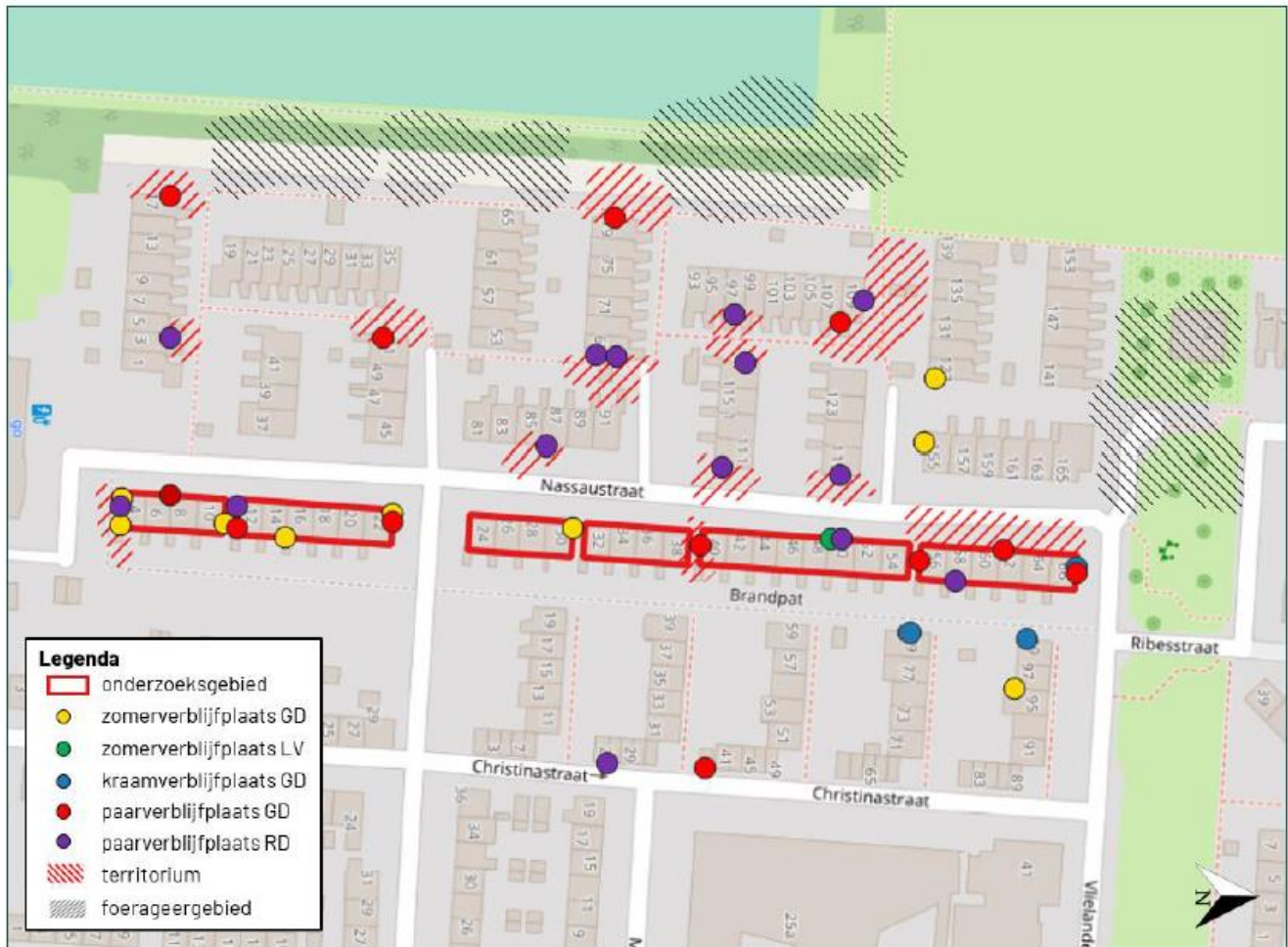


Woonblok	Aantal nesten	Plangebied	Omschrijving
Nassaustraat 10	2	Binnen	Via kantpannen en t.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 12	2	Binnen	Via kantpan en t.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 22	2	Binnen	T.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 30	1	Binnen	T.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 40	2	Binnen	Via kantpan en t.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 45	1	Buiten	T.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 54	2	Binnen	T.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 56	1	Binnen	T.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 66	1	Binnen	T.h.v. de dakgoot
Nassaustraat 91	1	Buiten	T.h.v. de dakgoot



Appendix III Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen

Bron: Blom Ecologie B.V., 9 december 2021



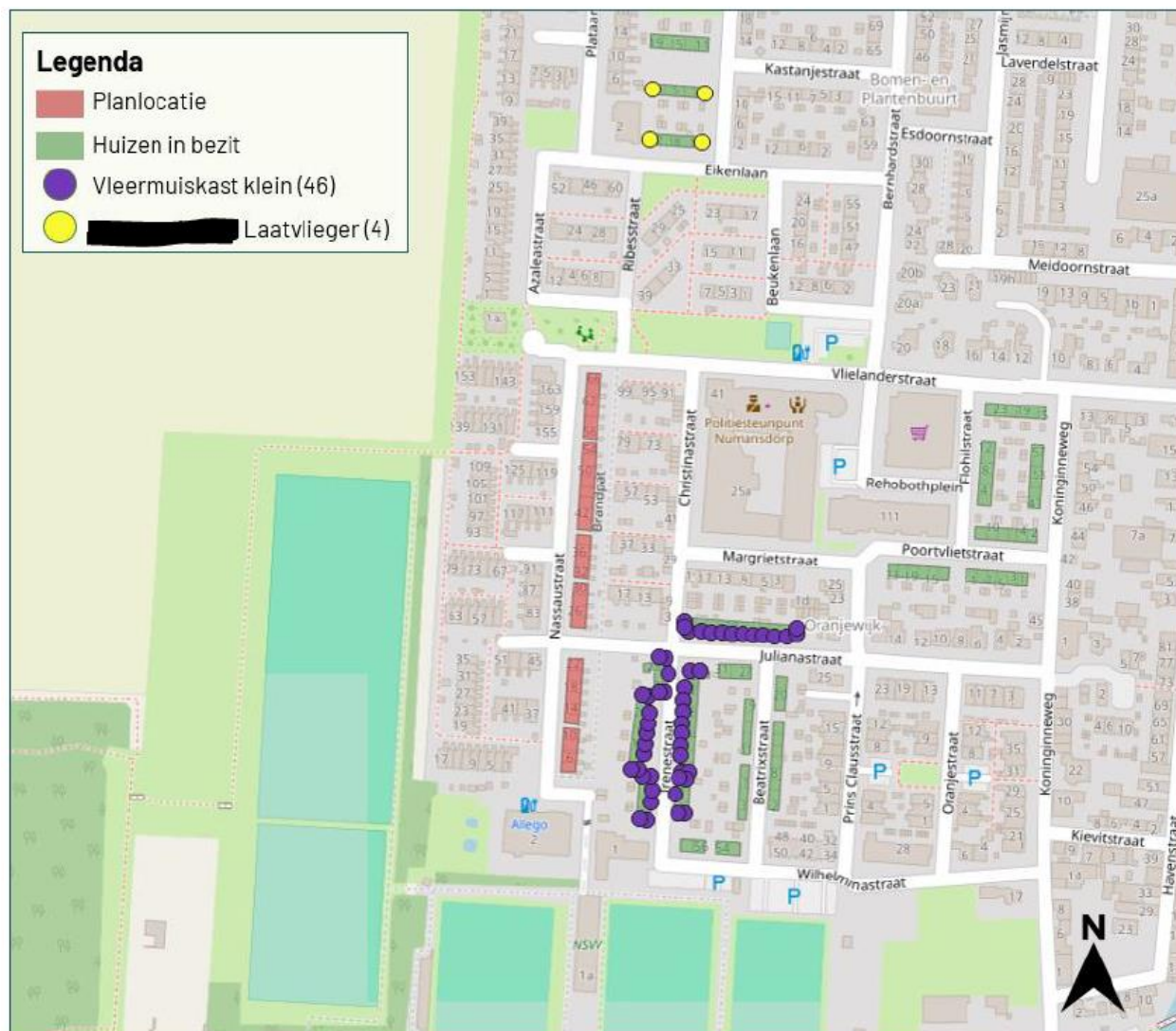


Adres	Soort	Functie	Plangebied	Omschrijving
Christinastraat 23	Ruige dwergvleermuis	Paar	Buiten	Via boeibord
Christinastraat 41	Gewone dwergvleermuis	Paar	Buiten	Via boeibord
Christinastraat 79	Gewone dwergvleermuis	Kraam	Buiten	Via daklijst
Christinastraat 95	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	Via boeibord
Christinastraat 99	Gewone dwergvleermuis	Kraam	Buiten	Via boeibord
Nassastraat 3, 67, 87, 97, 109, 111, 117, 119	Ruige dwergvleermuis	Paar	Buiten	Via ventilatierooster en kantpan
Nassastraat 17, 51, 79, 109	Gewone dwergvleermuis	Paar	Buiten	Via ventilatierooster en kantpan
Nassastraat 127, 155	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	Via kantpan
Nassastraat 4	Gewone dwergvleermuis	Zomer 2x	Binnen	Via kantpan en gevelkast(1x)
Nassastraat 4	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	Via kantpan
Nassastraat 6-8	Ruige dwergvleermuis	Zomer	Binnen	Via ventilatierooster
Nassastraat 10	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	Via kantpan
Nassastraat 12	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	Via kantpan
Nassastraat 12	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	In vleermuiskast
Nassastraat 14-16	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	Via ventilatierooster
Nassastraat 22	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	In vleermuiskast
Nassastraat 22	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	In vleermuiskast
Nassastraat 30	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	In vleermuiskast
Nassastraat 40	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	In vleermuiskast
Nassastraat 50	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	Via ventilatierooster
Nassastraat 50	Laatvlieger	Zomer	Binnen	Via ventilatierooster
Nassastraat 56	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	Via kantpan
Nassastraat 58	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	Via ventilatierooster
Nassastraat 62	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	In vleermuiskast
Nassastraat 66	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	Via kantpan
Nassastraat 66	Gewone dwergvleermuis	Kraam	Binnen	Via kantpan



Appendix IV Tijdelijke vleermuisvoorzieningen

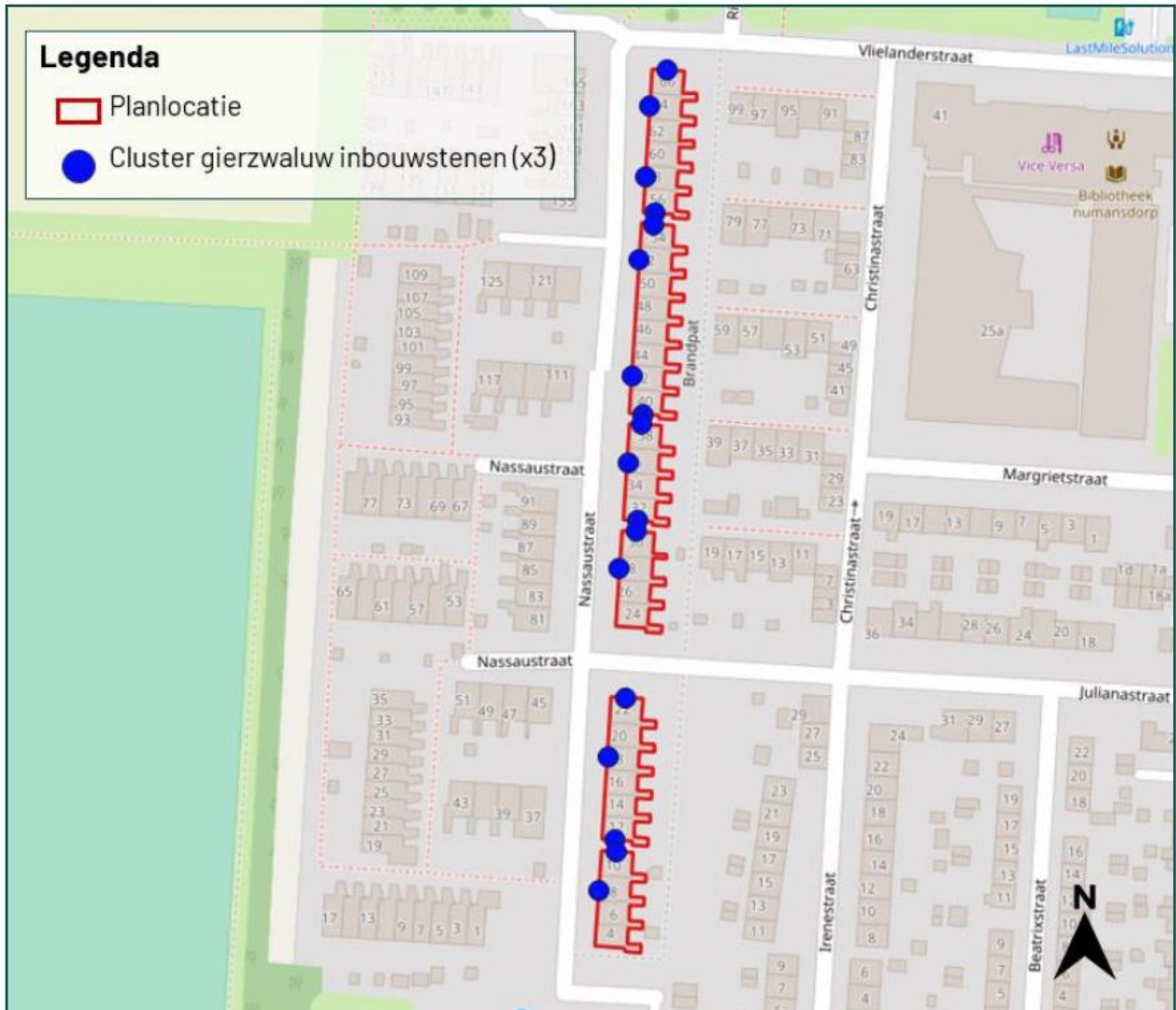
Bron: Blom Ecologie B.V., 4 december 2023





Appendix V Permanente voorzieningen voor de gierzwaluw

Bron: Blom Ecologie B.V., 31 augustus 2023





Appendix VI Permanente vleermuisvoorzieningen

Bron: Blom Ecologie B.V., 31 augustus 2023

